

Guerra en terra de vinya

"L a ruïna de la pagesia, quinze anys d'autonomia", cridaven provocadors uns sis-cents viticultors del sindicat Unió de Pagesos de la majoria de comarques vitivinícoles de Catalunya, davant la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat catalana. Era la darrera setmana del mes d'agost. Feia tres dies que havien començat una marxa de protesta per denunciar les sancions que ha imposat el Departament d'Agricultura per regularitzar les plantacions de vinya que no estan inscrites en el registre oficial. "La marxa del vi" —com se l'ha anomenada— arribava a Barcelona amb la voluntat de negociar amb el conseller Marimon. Dissset representants sindicals van trobar-se amb el conseller. La reunió va durar fins a quasi dues hores. Els viticultors sortiren animats de la reunió. Havien aconseguit que Xavier Francesc Marimon es comprometés a consultar al ministeri la possibilitat que totes les vinyes inscrites en el registre de les denominacions d'origen, fins l'any 1986, fossin inscrites d'ofici en el registre oficial, o sigui, sense pagar sancions de cap tipus i amb un "ja veurem" pel que fa a ampliar aquesta opció fins l'any 1988.

El compromís ha apaivagat les mobilitzacions, però de cap manera ha esvaït el malestar dels pagesos del Principat, que senten que l'administració no acaba d'anar a favor seu. És per això que el conflicte no està ni de bon tros resolt i tot fa pensar que tardarà encara molts mesos a solucionar-se.

Transparència davant Brusel·las. L'any 1970 el Ministeri d'Agricultura va publicar una llei que regulava l'estatut de la vinya, el vi i els alcohols. Un dels articles especificava que s'havia de sol·licitar un permís en cas de noves plantacions, replantacions o substitucions del cultiu. La gestió es feia a través de la Prefectura Provincial Agronòmica. L'any 1981 la Generalitat catalana assumia les competències en matèria d'agricultura. A partir d'aquell moment el registre de plantació de vinyes quedava en mans de les seccions territorials del Servei d'Agricultura. L'obligatorietat de registrar les parcel·les no era una pràctica generalitzada. L'administració no havia informat suficientment als viticultors. Això creava una sèrie de confusions, agreujades pel fet que les denominacions d'origen (D.O.) també portaven un registre, de tal manera que molts pagesos creien que registrant les vinyes a les D.O. corresponent ja quedaven suficientment legalitzades. Per altra banda, una part de la pagesia sempre ha estat reàcia a les gestions burocràtiques. Per aquestes causes, que s'han anat repetint fins avui, una part de les vinyes de tot el territori es trobaven en una situació irregular —se-

Els viticultors del Principat han encetat una batalla contra el Departament d'Agricultura. Consideren abusives les sancions imposades per regularitzar les vinyes no inscrites en el registre oficial. Els llauradors de les comarques valencianes no han jugat a fer la guerra, però després de cinc anys de sequera, se'ls fa difícil entendre que han de pagar.

gons el sindicat— o il·legal —segons l'administració.

En mig d'aquesta realitat —que fins a mitjan dels vuitanta no havia tret la son ni a la pagesia ni a l'administració—, l'estat espanyol entra a la Comunitat Econòmica Europea. A partir d'aquest moment les coses han de canviar: l'any 1990 Brusel·les comença a definir la reforma de la Política Agrària Comunitària (PAC), que tendeix a reduir la producció per frenar els excedents agrícoles. Pel que fa al sector vinícola, s'encarrega a cada estat que elabori un cadastre de les vinyes existents i es crea una comissió que elabora un document sobre l'organització comuna del mercat (OCM) del sector del vi. Un document que ara fa un any es va debatre, però es va aconseguir de frenar i avui està totalment aturat. L'esberrany perjudica considerablement els països mediterranis, que només poden reduir la seva producció a costa de l'arrencada de vinyes.

La situació irregular que pateixen moltes hectàrees de vinya en el territori espanyol les fa del tot vulnerables davant la política comunitària. És per això que el Ministeri d'Agricultura va crear una normativa marc perquè aquestes vinyes es poguessin regularitzar. Però la manera de fer-ho era competència de cada comunitat autònoma.

La normativa estableix tres trams: en el primer es regularitzen d'ofici totes les vinyes no inscrites en el registre oficial plantades abans del 1976. Les vinyes plantades entre 1976 i 1986 pertanyen al segon tram i es regularitzaran sempre que es presenti un certificat que acrediti la plantació en aquells anys i hauran de pagar una determinada quantitat de diners per hectàrea conreada. L'últim tram abarca les vinyes plantades del 1986 al 1994, que només es podran inscriure si el viticultor aporta drets de replantació i paga una quantitat per hectària.

Taxa o sanció. Tots els viticultors estan d'acord en regularitzar les vinyes que no estan registrades. Tanmateix, és el procediment que ha emprat cada autonomia el que ha provocat el malestar. Els viticultors del Principat, mobilitzats per la Unió de Pagesos, són els que de moment han fet més soroll. I és que la Generalitat de Catalunya va publicar al Diari Oficial de la Generalitat (del 24 de març del 1994) una ordre que establia una sèrie de sancions que van des de les 13.000 pessetes fins a les 225.000 per hectàrea, en funció de la producció i el preu del quilo de raïm de cada comarca. En canvi, al País Valencià, la Conselleria d'Agricultura va redactar unes normes internes que fixen unes taxes úniques: 10.260 pessetes per hectàrea en el cas del raïm de vinificació i 14.650 pessetes per hectàrea per

RICARD CUGAT

al raïm de taula (aquell que no s'utilitza per fer vi). La quantia econòmica que pateix el pagès en cadascuna de les zones és considerablement diferent.

En aquest sentit, Ramon Lletjós, cap del Servei d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, afirma que "els nostres serveis jurídics van dir que regularitzar quelcom il·legal no es podia fer mitjançant una taxa. Per això hem establert sancions. I no són gratuïtes, s'han establert en base a l'estatut de la vinya i el vi. Per altra banda, diria que la nostra és l'única regularització que té una base legal i jurídica, perquè està publicada. Així doncs, sempre que hi pugui haver una inspecció comunitària tindrem un suport jurídic". En aquest punt discrepen els serveis jurídics de la Conselleria valenciana: segons Josep Custodio, cap del Servei d'Agricultura, "els nostres serveis jurídics ens van dir que situacions de fa tants anys no es podien sancionar. Per tant, vam optar per unes taxes úniques mínimes, perquè el que ens interessa de debò és que es regularitzin totes les vinyes que no ho estiguin".

És aquesta disjuntiva la que ha fet que els viticultors del Principat hagin actuat públicament contra les sancions i l'actitud del departament. Els desacords entre la Generalitat i la Unió de Pagesos se succeeixen. Un exemple: mentre Ramon Lletjós insisteix constantment que el decret es va consensuar al si d'una taula sectorial amb totes les organitzacions professionals, inclosa la Unió de Pagesos, Manel Lluís Batalla respon: "El decret es va llegir en una taula sectorial, sí, però aquesta mena de reunions sempre són de consulta, mai de concertació". Un altre exemple: la Generalitat limita el segon tram fins el 1986, perquè és l'any en que apareix el decret del conseller Miró i Ardèvol, a partir

Tota els viticultors estan d'acord a regularitzar les vinyes que no estan registrades. Tanmateix, és el procediment que ha emprat cada autonomia el que ha provocat el malestar. Els viticultors del Principat, mobilitzats per la Unió de Pagesos, són els que de moment han fet més soroll.

del qual totes les vinyes arrencades s'han de declarar i tenen dret a replantació per un període de set anys. Però, contràriament a això, la Unió de Pagesos defensa que l'ordre d'informació es va publicar el 8 de gener del 1988. Per tant, el segon tram hauria de prolongar-se fins aquest any.

"Acabarem pagant". Els pagesos de les comarques valencianes no han jugat a fer la guerra. Però tampoc no estan gens d'acord en pagar la taxa. Així o explica Rafael Michelena, responsable del sector vinícola de la Federació de Cooperatives Agràries Valencianes (FECOAV): "Fa cinc anys que patim una forta sequera, que ha reduït considerablement la producció d'hectolitres de vi. En aquesta situació al llaurador se li fa difícil entendre que ha de pagar". Un altre matís el posa Lucio Monteagudo, de la Unió de Llauradors: "Acabarem pagant, però no ens sembla just que tothom pagui la mateixa taxa, perquè cal diferenciar la *irregularitat* d'un llaurador que no sol·licita el permís d'arrencada i la *il·legalitat* d'alguns propietaris que, sense drets de replantació, han conreat grans extensions de vinya, i fins i tot algú ha cobrat la subvenció per l'arrencada definitiva i després l'ha replantada. Això és especulació".

La Generalitat de Catalunya davant les pressions dels viticultors ha flexibilitzat el decret: no redueix les sancions, però facilita el pagament fraccionat en deu anys. També introdueix l'anomenada "bossa de drets de replantació". "En el tram 1986-1994, el més conflictiu —explica Ramon Lletjós—, cada parcel·la que es vulgui regularitzar s'ha de canviar per una hectàrea amb dret a replantació, perquè la Comunitat prohibeix plantar vinyes en nous terrenys. Per tant, si un viticultor no té parcel·les amb dret a replantació per bescanviar, l'administració els hi facilita". És justament a partir d'aquests matisos que el conseller Marimon en roda de premsa va manifestar: "Em ratifico que la nostra ordre és de bon tros la més barata i beneficiosa de l'estat espanyol".

Però els viticultors catalans no en tenen prou. Saben que acabaran pagant, però forçaran la situació per aconseguir millors condicions. No serà fàcil. De moment es conformen que la Conselleria accedeixi a regularitzar d'ofici les vinyes registrades al cens de les D.O. fins el 1986. Però segons Ramon Lletjós aquest punt no és gens clar: "No tots els consells reguladors de les D.O. registren les vinyes. Jo he fet una prospecció per veure en quina situació es troben aquests registres i només el del Penedès és correcte. La Terra Alta ni tan sols en té. Per això sóc molt pessimista en aquest sentit".

La història continua. **Montserrat Serra**